

СТ А Н О В И Щ Е

от професор д-р **Майя Петрова Стойнева**,
Катедра по ботаника, Биологически факултет на СУ "Св. Кл. Охридски",
член на научно жури определено със Заповед № РД 38 47/03.02.2014 г.
на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски”,

относно: дисертационен труд на тема: „**Систематичен и фитогеографски анализ на висшата флора на Земенска планина, Западна България**”

за присъждане на образователната и научна степен „Доктор” с професионално направление 4.3. Биологични науки

Докторант: **Асен Иванов Асенов**

Темата на дисертационния труд е **актуална**, поради това, че се отнася до изследване на биоразнообразието на висшите растения на България и поради това, че се изследва Земенската планина, разположена в Знеполския флористичен район, за която досега почти няма информация и се оценява като едно от *белите петна* на флористичната карта на България. В същото време поради специфичния сложен релеф и преобладаващите безводни варовити терени районът на изследването, който е и рядко населен и труднодостъпен, предполага наличието на богата и специфична флора.

Дисертационният труд включва **270 страници** и се състои от **12 глави, 64 подглави и 6 групи приложения**. Тази сложна структура само по себе си свидетелства за широкия обхват на работата. **Авторефератът** отразява същността на дисертацията и отговаря напълно на изискванията на закона

Проведеното изследване се основава на добре направен, актуален и интерпретиран **литературен обзор**, включващ и значими биоконсервационни документи сред общо 321 литературни източника, сред които преобладават публикациите на кирилица (199). Това е лесно обяснимо поради характера на работата и необходимостта от сравнение с флорите на други райони на България (Голо Бърдо и Бесепарските ридове) и от сравнение с цялата позната флора на България, не само по таксономична структура, но и по биологични спектри, фитогеографска и екологични структури в комбинация с посочване на видове с консервационна стойност, сред които реликти и ендемити, а също така на инвазивни и антропофитни видове.

Целта на изследването и задачите са формулирани ясно и конкретно, което предопределя, наред с добре подбраната съвременна **методика** (с използване на трансектен, флористичен, сравнителен, фитогеографски, статистически и др. методи и на подходящи референтни национални и международни документи – Червени книги и списъци, директиви, национално законодателство и международни конвенции) и достоверния характер на самостоятелно получените **резултати**. Тук на първо място е необходимо да се отбележи, че за един дълъг (осемгодишен!) период е направена възможно най-пълната инвентаризация, съпроводена с флористичен анализ на Земенска планина. В резултат на теренните и камералните проучвания са инвентаризирани и определени 1349 вида от 479 рода и 89 семейства висши растения, което представлява около една трета от видовете в съвременната флора на България към настоящия момент. При това е установен новият за флората на България вид *Sesleria tenuifolia*, открита е албиносна форма на *Cephalanthera damasonium*, а за вида *Epipactis exilis* се предполага, че е изчезнал от територията на планината. Двадесет и два вида са нови за Знеполски флористичен район и 29 вида са нови за флората на Земенска планина. Установени са ендемични видове (39 балкански и 6 български) и 30 реликтни (1 глациален и 29 терциерни), които образуват ядрото на флорния комплекс на планината. При проучването на популациите и заснемането на 69 консервационно значими видове от флората на Земенска планина, дисертантът приема, че от тях 43 вида са *критично застрашени*, 16 вида са *частично застрашени* и 9 вида са *условно застрашени*. При това е направен анализ и на заплахите за техните местообитания и е направена краткосрочна перспектива за преживяването на повечето консервационно значими видове (62%), която е неблагоприятна и трябва да послужи като тревожен сигнал за бъдещите управленски дейности в района. Освен таксономическата структура и нейния изключително подробен анализ, А. Асенов е направил екологичен, биологичен и фитогеографски анализ на установените видове, което му е дало възможност да направи пълен флорен анализ и да очертае предполагаемия фитогеографски произход на видовете от тази флора, която приема за частично първична и оценява като субмедитеранска в зоната на континенталния климат, с висока ботаническа стойност и дори (съвсем справедливо) като *национално богатство*. Получените резултати позволяват да се прогнозира нейното бъдещо развитие при наличие на заплахи от предимно антропогенен характер, които са ясно и точно очертани от дисертанта. Такива са например например изсичането на естествените гори, изкуствените залесявания с неприсъщи за района видове, развитието на инфраструктурата, кариерите за добив на варовик, предвидения строеж на

ветрогенератори и фотоволтаици и навлизането на инвазивни чуждоземни видове. Посочени са и основните наблюдавани от докторанта природни отрицателно действащи фактори: ветроломи, каменопади и др. Всички изредени по-горе резултати са с оригинален характер и са съществени **приноси на дисертанта**, точно посочени от самия него. Подчертаният по-горе дългосрочен характер на изследването, което далеч надхвърля стандартните 2-3 вегетационни сезона на проучване, гарантира допълнително достоверността на получените резултати. Те позволяват да се изведат логично и направените от дисертанта **изводи**, които са кратко и ясно формулирани.

Резултатите от изследванията на автора са **публикувани** 2 научни статии в реномирано списание и в сборник от конференция, **цитирани** са в три публикации на наши ботаници-флористи (сред които е една от най-изтъкнатите ни изследователки - доц. д-р А. Петрова) и са **представени** и обсъдени на 4 конференции.

Дисертацията на Асен Асенов, независимо от някои дребни технически и правописни грешки, представлява голямо по обем завършено оригинално самостоятелно изследване и представя докторанта като учен, способен успешно да планира и провежда научно-изследователска работа. За неговия изследователски и научен ентузиазъм свидетелства и фактът, че той сам е финансирал проучването си, отделяйки средства от невисоката си заплата на специалист-биолог, а в последствие и кустос на Хербариума.

Поради всичко изложено по-горе за характера, структурата и резултатите от дисертационния труд, и поради това, че познавам добре личното участие на дисертанта в проведеното трудоемко и времеемко изследване, неговата отговорност и като изследовател, и като служител в Катедрата по ботаника, **препоръчвам на Уважаемото научно жури да присъди на Асен Иванов Асенов образователната и научна степен „Доктор” по професионално направление 4.3. Биологични науки.**

25.03.2014 г.

/проф. д-р Майя Стойнева/